

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN MUUTOKSEN PERUSTELUT

1. Eläkevastuiden täydennyskerroin

Eläkevastuiden täydennyskerroimen arvoksi haetaan 1.10.2017 lukien 0,0161. Perustelut ovat erillisessä Eläketurvakeskuksen muistiossa, joka on liitteenä.

2. Vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosan määräämisessä tarvittavia kertoimia ja arvoja

Laskuperustemuutoksessa haetaan eräiden vakuutusmaksun työkyvyttömyyseläkeosan määräämisessä tarvittavien kertoimien arvoja. Perustelut b-kertoimien arvoille on erillisessä muistiossa, joka on liitteenä.

Liitteet

ETK:n muistio Täydennyskerroimesta 1.10.2017 alkaen

Muistio maksuluokkamallin kertoimien määräämisestä vuoden 2018 maksuluokkia varten

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN PERUSTELUT

1. Vuoden 2018 vakuutusmaksu

1.1. Vuoden 2018 vakuutusmaksun rakenne

Vuoden 2018 maksutasoa määrittäessä on käytetty seuraavia taloudellisia oletuksia:

	2017	2018
inflaatio %	0,8	1,3
ansiotasoindeksin muutos %	0,4	1,4
työttömyysaste %	8,7	8,5
TyEL-palkkasumman muutos %	1,8	1,7

Vuoden 2018 perustekorkona maksulaskelmissa on käytetty alkuvuonna 5,50 % ja loppuvuonna 5,25 %.

Esitetty maksutaso muodostuu komponenteittain keskimäärin seuraavaksi (% palkkasummasta):

	2017	2018
Vanhuuseläke	3,5	3,5
Työkyvyttömyyseläke	0,9	1,0
Tasausosa	19,7	19,8
Muut osat	0,8	0,8
Hyvitykset	-0,5	-0,7
Perittävä maksu km.	24,4	24,4

Tilapäisten työnantajien maksu on 25,3 % palkasta (25,1 % vuonna 2017).

Työntekijän maksuosuus määräytyy seuraavasti (% palkkasummasta):

	2017	2018
Alle 53- ja yli 62-v. työntekijän osuus	6,15	6,35
53-62 -v. työntekijän osuus	7,65	7,85
Työnantajan osuus keskimäärin	17,95	17,75

Vuonna 2018 kilpailukyky sopimuksen mukainen siirto työnantajan maksusta työntekijän maksuun kasvattaa työntekijän maksua 0,20 %-yksikköä. Eläkeuudistuksessa sovitun mukaisesti 53-62 -vuotiaiden maksu on 1,5 %-yksikköä suurempi kuin muilla työntekijöillä.

YEL-maksu on alle 53-vuotiaiden ja yli 62-vuotiaiden osalta 24,10 % (2017: 24,10 %) ja 53-62 -vuotiaiden osalta 25,60 % (25,60 %).

YEL-maksu ja työntekijän maksuosuus on määrätty TyEL:n keskimääräisen maksun perusteella. Tähän maksuun sisältyvän 53-62 -vuotiaiden korotetun maksuosuuden keskimääräinen vaikutus, vuonna 2018 edelleen

noin 0,3 % palkoista, poistetaan yrittäjien YEL-maksua määrättäessä. Vuonna 2018 TyEL:n keskimääräinen maksu ilman vanhempien työntekijöiden korotetun maksuosuuden vaikutusta on siis 24,10 % palkkasummasta. Vastaavasti kuin TyEL:ssä, 53-62 -vuotiaiden YEL-maksu on nuorempien (ja vanhempien) maksu korotettuna 1,5 %-yksiköllä.

Työntekijöiden eläkemaksu ja YEL-maksu eivät sisälly haettavaan laskuperusteeseen.

1.2. Maksun osat

Vanhuuseläkeosa on vuonna 2018 edelleen keskimäärin 3,5 % palkoista.

Maksun työkyvyttömyysosa pyritään asettamaan siten, että sen arvioidaan riittävän kattamaan puolet kahtena seuraavana vuonna työkyvyttömäksi tulevien eläkemenosta. Eläkeuudistus nostaa työkyvyttömyysmenoja asteittain, jolloin myös työkyvyttömyysmaksun arvioidaan vähitellen nousevan.

Työkyvyttömyyseläkeliikkeen tuloksen odotetaan olevan kuluvalta vuodelta lähellä nollaa. Työkyvyttömyyseläkemaksun tasoksi vuodelle 2018 asetetaan 1,0 % palkoista, joka on jonkin verran alempi kuin oletettu eläkemeno. Työkyvyttömyyseläkeliikkeen tuloksen odotetaan myös vuonna 2018 olevan lähellä nollaa.

Laskuperusteissa oleva ix-sarja määritellään tilastotiedoista ikäluokka-kohtaisten eläkemenojen ja palkkasummien perusteella työkyvyttömyyseläkkeiden vastuunjakomalli huomioiden. Perustemuutoksessa haetaan ix-sarjan parametrien arvoja, jotka vastaavat 1,0 %:n keskimääräistä työkyvyttömyyseläkeosaa.

Työkyvyttömyyseläkemaksuun sisältyvän työkyvyttömyysriskin hallintaosa on tarkoitus säilyttää samalla tasolla kuin vuonna 2017. Koska keskimääräinen maksun työkyvyttömyyseläkeosa nousee, perustemuutoksessa haetaan työkyvyttömyysriskin hallintaosan kertoimelle uutta arvoa.

Hoitokustannusosaa (ml. työkyvyttömyysratkaisujen kustannuksiin perustuva osa) esitetään korotettavaksi inflaation verran. Keskimäärin hoitokustannusosan arvioidaan olevan noin 0,68 % (0,68 %) palkoista. Perustemuutoksessa haetaan hoitokustannusosan kertoimien ja vakioiden arvoja vain vuodelle 2018.

Maksutappioliike on ollut kymmenen viimeistä vuotta tappiollista ja tappio on katettu tasoitusmäärällä. Tasoitusmäärän poistumisen jälkeen maksutappiot vaikuttavat suoraan eläkeyhtiöiden vakavaraisuuspääomaan, joten maksutappio-osan kertoimet pyritään määrittämään niin, että maksutappioliike johtaisi pitkällä aikavälillä keskimäärin nollatulokseen. Maksutappioosaa esitetään korotettavaksi siten, että se olisi keskimäärin noin 0,10 %

palkoista, kun se kuluvana vuonna on keskimäärin 0,09 %. Perustemuutoksessa haetaan maksutappio-osan kertoimien arvoja.

Lakisääteisten maksujen osa sisältää Eläketurvakeskuksen kustannukset, oikeushallintomaksun sekä Finanssivalvonnan maksun. Yhteensä nämä erät ovat noin 0,053 % (0,058 %) palkoista. Suurin erä on Eläketurvakeskuksen kustannukset arviolta 0,042 % palkkasummasta, Finanssivalvonnan maksu on noin 0,0038 % ja oikeushallintomaksu noin 0,0071 %. Perustemuutoksessa haetaan lakisääteisten maksujen osan kertoimen arvoa.

Arvio vuonna 2018 maksettavista asiakashyvityksistä perustuu yhtiöiden vakavaraisuustilanteeseen hetkellä 30.9.2017 sekä arvioon vuoden 2017 hoitokustannusylijäämästä. Keskimääräisen hyvitystason arvioidaan olevan 0,7 % palkkasummasta.

1.3. Maksun tasausosa

Kohdan 1.2. mukaiset muutokset huomioiden iästä riippumattomaksi perusmaksuksi tulee 25,3 % (25,1 %). Maksun tasausosa on tällöin 19,8 % palkoista. Tasausosa nousee 0,1 %-yksikköä vuodesta 2017. TyEL-MEL-tasausvastuun arvioidaan tällöin kehittyvän seuraavasti.

Tasausvastuu 31.12.v,	2016	2017	2018
mrd. €	10,8	9,4	8,5
% vuoden v+1 tasauseläkemenosta	91	77	67
% vuoden v palkkasummasta	19,8	17,0	15,0
josta vähimmäismäärän ylittävä osa,			
mrd. €	7,2	7,0	5,9
% vuoden v palkkasummasta	13,3	12,6	10,5

Taulukossa mainittu tasausvastuun vähimmäismäärä on 20 % seuraavan vuoden tasauseläkemenosta (vuodesta 2017 lähtien).

2. Muut muutokset

Perustemuutoksessa haetaan lisäksi poikkeussääntöä laskuperusteiden kohtaan 5.2.2.4. Poikkeussäännön perusteella vakuutusmaksuihin vuonna 2018 sisältyvä asiakashyvitys lasketaan vielä eläkeyhtiöiden yhteisten laskuperusteiden mukaisesti.

Perustemuutoksessa haetaan myös täsmennyksiä laskuperusteiden tekstiin.

3. Voimaantulo ja voimassaolo

Haettavat perustemuutokset tulevat voimaan 1.1.2018. Hoitokustannusosan kertoimien ja vakioiden osalta on sovittu vuosittain tehtävästä inflaatiotarkistuksesta, joten perusteen kohta 4.1.5 haetaan määräaikaisena ja on voimassa 31.12.2018 asti.

TYEL:N MUKAISEN ELÄKEVAKUUTUKSEN ERITYISPERUSTEIDEN PERUSTELUT

1. Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden vastuu

Vuodesta 2017 lähtien työkyvyttömyyseläkevastuu on laskettu käyttäen eläkeikänä eläkkeensaajan omaa alinta vanhuuseläkkeen alkamisikää, joka on määriteltä kuukauden tarkkuudella. Nykyisissä laskuperusteissa eläkkeensaajan ikänä vastuun laskentahetkellä käytetään kuitenkin henkilön täysinä vuosina laskettua ikää lisättynä puolella vuodella. Näin laskuperusteet aiheuttavat negatiivisen työkyvyttömyyseläkevastuun tapauksissa, joissa vanhuuseläkkeen alkamisikä on pienempi kuin työkyvyttömyyseläkettä saavan laskennallinen ikä vastuunlaskentahetkellä. Tällaisia tilanteita syntyy, kun työkyvyttömyyseläkevastuun laskentahetkestä on alle puoli vuotta eläkkeensaajan kuukauden tarkkuudella määrättyyn vanhuuseläkeikään.

Laskuperusteisiin haetaan muutosta, jonka mukaan työkyvyttömyysvastuun laskennassa siirrytään käyttämään myös henkilön ikänä täysinä vuosina ja kuukausina laskettua ikää.

2. Vakuutuskytkennät

Finanssivalvonta esitti keväällä 2017 suosituksia laskuperusteiden kehittämiseksi vakuutuskytkentöjen osalta. Tuolloin suositettiin, että laskuperusteisiin kirjattaisiin näkyviin periaate, jonka mukaan työnantajan oikeudet ja velvoitteet kulkevat käsi kädessä sekä tilanteet, joissa tästä periaatteesta poiketaan. Lisäksi Finanssivalvonta esitti, että laskuperusteissa tulisi määritellä pääperiaate, mitä tarkoitetaan laskuperusteissa esiintyvällä saman työnantajan käsitteellä.

Laskuperusteisiin haetaan muutosta, joka korjaa Finanssivalvonnan havaitsemia puutteita. Perusteita täsmennetään, jotta niistä käy ilmi, että vakuutuskytkennät tulee huomioida lähtökohtaisesti samoin periaattein työkyvyttömyysmaksun, korjausmaksun, asiakashyvitysten sekä vakuutusmaksuista kertyneen rahaston laskennassa. Lisäksi perusteisiin lisätään määritelmä saman työnantajan käsitteelle ja tämän lisäksi perusteissa veloitetaan eläkeyhtiötä kirjaamaan periaatteet, joita se soveltaa vakuutuskytkentöihin liittyen. Koska perusteet sallisivat poikkeukset pääperiaatteista, yhtiön soveltamisohjeissa on kuvattava myös nämä poikkeukset.

3. Vanhuuseläkerahastojen täydentäminen

Vanhuuseläkevastuita täydennettiin 31.12.2016, kun laskuperusteisiin sisältyvää kuolevuusperustemallia muutettiin. Tästä syystä vanhuuseläkevastuita ei tuolloin täydennetty ns. iv-korotuksilla, vaan vuodelta 2016 kertyneet korotukset siirrettiin myöhemmäksi. Tuolloin sovittiin myös, että vuoden 2017 aikana tarkastellaan vanhuuseläkkeiden rahastotäydennysten käyttöä ja mahdollisia muita keinoja, joilla voitaisi vaikuttaa tasausvastuun riittävyteen ja edesauttaa vakuutusmaksun pitämistä vakaana. Yhtenä keinona pidettiin rahastotäydennysten kohdentamista nykyistä vanhemmalle ikäalueelle.

Tehtyjen selvitysten perusteella näyttää kuitenkin siltä, että vakuutusmaksua pystytään vakauttamaan ilman rahastotäydennysten kohdentamista nykyistä vanhemmalle ikäalueelle ja vuosille 2017 ja 2018 suunnitellut täydennykset oli-

si mahdollista jaksottaa aiemmin suunniteltua tasaisemmin. Tasaisemmalla jaksottamisella pienennettäisiin myös mahdollisia haitallisia vaikutuksia mm. vakavaraisuusasteeseen, joita vakuutuskannan rakenteeltaan poikkeavat eläkelaitokset saattaisivat kerralla suurina tehtävien rahastotäydennysten johdosta kohdata.

Laskuperusteen iv-kertoimet esitetään määräytyväksi siten, että vuonna 2017 tehtäisiin rahastotäydennyksinä normaalit vuoteen 2017 kohdistuvat sekä vuonna 2016 tekemättä jääneet iv-korotukset. Vuonna 2017 tehtävien täydennysten määrän arvioidaan olevan yhteensä noin 3,6 mrd.€

4. Täydennyskerroin ja perustekorko

Eläkevastuiden täydennyskerroimen arvoksi haetaan 1.1.2018 lukien 1,35 % ja perustekorona arvoksi 1.1.2018 lukien 5,50 %. Perustelut ovat liitteenä erillisessä Eläketurvakeskuksen muistiossa.

5. Muut muutokset

Osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun tilinpäätöskaavassa on havaittu puute vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkevastuiden käsittelyssä. Hakemuksessa tilinpäätöskaavaan ehdotetaan muutosta, joka korjaa tämän puutteen.

Perusteissa esitetään vahvistettavaksi myös perusteiden liitteessä vastuuelkaa ja takaisinlainausta koskevien kertoimien arvot vuodelle 2018 sekä osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun tasaavan kertoimen arvo vuodelle 2016 liitteenä olevien Eläketurvakeskuksen muistioiden mukaisesti.

Liitteet:

Eläketurvakeskuksen muistio vanhuuseläkevastuun korotuskertoimista vuodelle 2017

Eläketurvakeskuksen muistio täydennyskerroimesta ja perustekorosta 1.1.2018 alkaen

Eläketurvakeskuksen muistio osaketuottosidonnaisen lisävakuutusvastuun ta-sauksessa käytettävästä kertoimesta vuodelle 2016